

Enheten för lärande av olyckor och kriser
Mona Pütsep
010 240 56 79
mona.putsep@msb.se

Indikatorer för ett stärkt brandskydd

Slutrapport från delprojekt inom den
nationella strategin för att stärka
brandskyddet för den enskilda människan

Innehållsförteckning

1. Uppdraget	3
2. Metod	3
3. Indikatorförslag	7
1. Förekomst av fungerande brandvarnare	7
2. Förekomst av släckredskap.....	9
3. Agerande vid brand i bostad.....	11
4. Antal utvecklade bostadsbränder	14
5. Antal omkomna i bostadsbränder	16
6. Antal svårt skadade vid bostadsbränder	18
7. Kostnad för egendomsskador vid bostadsbränder	20
8. Andel bostäder med eldstäder med brister i brandskyddet.....	21
9. Andel kommuner med utvecklat samarbete för att förebygga bostadsbränder	22
Referenser	24
Bilaga 1	26
Bilaga 2	28

1. Uppdraget

Hösten 2009 fick Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i uppdrag av regeringen att i samverkan med berörda myndigheter och organisationer, ta fram en nationell strategi för hur brandskyddet kan stärkas genom stöd till enskilda. Inom ramen för arbetet har en vision för brandskyddsområdet formulerats:

Ingen ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av brand.

För arbetet med den nationella strategin har MSB satt upp tre mål som gäller fram till 2020

- Antalet döda och svårt skadade vid bränder i bostadsmiljö ska minskas med minst en tredjedel till år 2020.
- Medvetenheten hos enskilda om brandrisker och hur man ska agera i händelse av brand ska öka.
- Andelen fungerande brandvarnare och brandskyddsutrustning i bostäder ska öka.

År 2011 beslutade den nationella samverkansgruppen för brandskyddsfrågor att det skulle bildas en arbetsgrupp för indikatorer för brandområdet.

Arbetsgruppen fick i uppdrag att identifiera och föreslå 8-10 indikatorer som kan användas långsiktigt och följas upp. Arbetsgruppen fick också i uppdrag att föreslå ett antal mätbara mål med anknytning till indikatorerna. Indikatorerna ska om möjligt ge en bild av om brandskyddet för den enskilde har stärkts och om utvecklingen inom brandskyddsområdet går mot de utsatta målen.

Omfattningen avgränsades till brandskydd i bostadsmiljö. Särskilda boenden för äldre, hotell och så vidare omfattas inte.

Arbetsgruppens resultat ska redovisas skriftligt till den nationella samverkansgruppen senast 15 juni 2014. Redovisningen ska innehålla de föreslagna indikatorerna, de identifierade målen samt vilka datakällor som används. I de fall där uppgifter finns hos andra organisationer eller inte finns tillgängligt i nuläget ska detta redovisas – dock behöver ingen lösning presenteras.

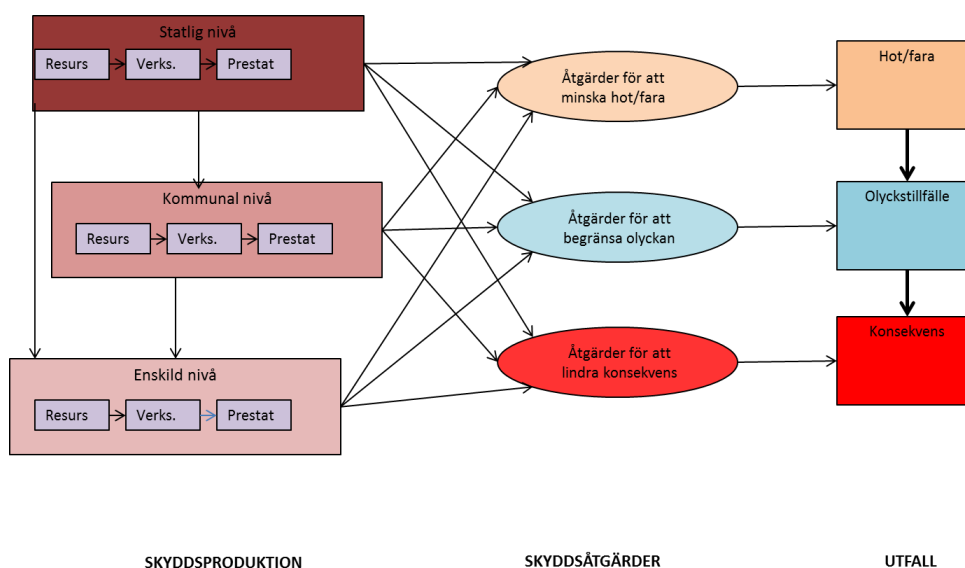
I projektdirektivet påpekas att då resultaten från den tematiska forskningsutlysningen om bränder i bostäder är klar kan det finnas anledning att se över om de framtagna indikatorerna ska utvecklas och förändras (Bilaga 1).

2. Metod

En *indikator* är enligt Nationalencyklopedin en omständighet som tyder på något, det vill säga en indikator är ett tecken på något. Ekonomistyrningsverket (ESV) skriver om resultatindikatorer att de mäter alltid bara en avgränsad del

av ett mål. De ger ett svar på om något har hänt men inte på varför det hände. Resultatindikatorer ska alltid ställas i relation till fastställda mål. (2007:32). Enligt ESV:s definition är ett mål något som "beskriver önskat resultat eller tillstånd vid en viss tidpunkt" (2012:41).

Enligt ESV bör det finnas en effektkedja att utgå ifrån innan arbetet med att skapa och välja indikatorer påbörjas. Arbetsgruppen valde att utgå från den programteori som utarbetades vid SUUS-projektet och som finns beskriven i det projektets slutrapport (Räddningsverket 2007).

Figur 1. Programteori för området skydd mot olyckor ur input-output-perspektiv (Räddningsverket 2007)

Arbetsgruppen startade sitt arbete under sommaren 2012 och har bestått av:

- MSB: Mona Pütsep, projektansvarig
 Anders Lundberg
 Karin Albinson
 Eleonor Storm, 2013-2014
 Magnus Olofsson, 2013
 Thomas Gell, 2012-2013
- SKL: Max Ekberg, 2013-2014
 Fredric Jonsson, 2012-2013
- Boverket: Caroline Cronsioe,
Brandforsk: Per-Erik Johansson
- Svensk försäkring:
 Hans-Eric Zetterström
- Räddningstjänsten Syd:
 Bertil Nilsson, 2014
 Monica Bengtsson, 2013-2014
 Dadi Thorsteinsson, 2012-2013

Brandkåren Attunda:

Nina Bergström,

Länsstyrelsen:

Anders Leijon, Uppsala län, 2014

Lars Jonsson, Södermanlands län, 2012-2014

Karlstads universitet:

Henrik Jaldell

Till att börja med gjorde arbetsgruppen en kunskapsöversikt över olika krav att ställa på indikatorer. Gruppen ansåg att de krav Trafikverket har för de indikatorer som ska följas i det nationella trafiksäkerhetsarbetet "Tillsammans för nollvisionen" stämde med vår syn på indikatorer. Det innebär att de krav MSB bör ställa på en indikator är:

1. Indikatorn ska ha god validitet. Det ska finnas kända samband mellan indikatorns utveckling och antalet dödade och/eller allvarligt skadade.
2. Indikatorn ska vara pålitlig. Den ska kunna mätas och följas upp på samma sätt varje år. Det är viktigare att indikatorn är pålitlig – och mäts på ett konsekvent sätt – än att den mäts på ett fullständigt representativt sätt för hela landet.
3. Indikatorn ska vara enkel att mäta, så att inte arbetet med mätning blir alltför omfattande, resurskrävande och komplicerat.
4. Indikatorerna bör vara samma från år till år så att utvecklingen av utvalda indikatorer kan följas löpande, såvida inte särskild anledning gör att indikatorn bör bytas ut.

Det första kravet, det vill säga att indikatorn ska ha god validitet insåg gruppen skulle innebära svårigheter. Under bedömningsperioden delades den till två krav vilka var att det skulle finnas ett samband med antal dödade och/eller svårt skadade eller ett samband med några av de andra målen i den nationella brandstrategin. Samma svårigheter, som det redan skrevs om i SUUS-rapporten, kvarstår att då vi inte har så stor kunskap om kända samband måste vi använda oss av indikatorer som inte håller för ovanstående krav för att i framtiden kunna visa på om det finns samband. Vi får helt enkelt acceptera att vissa indikatorer kan föreslås trots att de inte håller för alla krav ännu.

Arbetsgruppen beslutade också att varje föreslagen indikator förutom några tillägg skulle beskrivas på samma sätt som gjordes för de indikatorer som föreslogs i SUUS-rapporten (bilaga 2). Tilläggen var "Samband med strategin", "Mål" och "Mätstart". Med dessa tillägg menas:

Samband med strategin

Vilket mål i brandstrategin som indikatorn är kopplad till.

Mål

Uppsatt mål för indikatorn.

Mätstart

Från vilket år indikatorn ska börja mätas.

Arbetsgruppen gjorde en inventering av vilka indikatorer som fanns beskrivna nationellt och internationellt (dokument skrivna på engelska). Efter inventeringen lade gruppen till egna förslag på möjliga indikatorer för brandområdet. Det resulterade till slut i 87 olika indikatorer. Efter ytterligare bearbetning där likvärdiga indikatorer kunde omformuleras till en gemensam indikator fanns det 62 förslag på möjliga indikatorer som skulle bedömas av arbetsgruppen.

Vi angrep uppgiften med hjälp av Delfimetoden (Widd 2000). Det innebar att deltagarna i arbetsgruppen fick var för sig bedöma indikatorernas relevans gentemot den nationella brandstrategin i en femgradig skala. För varje indikatorförslag kunde respondenterna lägga till kommentarer om sin relevansbedömning. Projektledaren, som inte gjorde någon egen bedömning, sammanställde sedan alla kommentarer och räknade ut medianen för relevansbedömningen för varje indikatorförslag.

Efter detta gjordes en ny Delfirunda där deltagarna fick se median för varje indikator samt kommentarer och sin egen relevansbedömning. Därpå fick de möjligheten att ändra sin bedömning eller hålla kvar vid den första. Om deras egen bedömning låg långt från medianen ombads de kommentera sina bedömningsgrunder. Delfirunda två sammanställdes på samma sätt som den första rundan.

Delfirunda tre gjordes gemensamt av gruppen under två möten (ett möte räckte inte). Efter den tredje rundan fanns det 19 förslag på indikatorer kvar. Efter ytterligare ett möte då förslagen matchades mot de fyra krav som bör ställas på en indikator samt fördelades över var de hamnade i programteorin kvarstod nio indikatorer.

1. Förekomst av fungerande brandvarnare
2. Förekomst av släckredskap
3. Agerande vid brand i bostad
4. Antal utvecklade bostadsbränder
5. Antal omkomna i bostadsbränder
6. Antal svårt skadade vid bostadsbränder
7. Kostnad för egendomsskador vid bostadsbränder
8. Andel bostäder med eldstäder med brister i brandskyddet
9. Andel kommuner med utvecklat samarbete för att förebygga bostadsbränder

I nästa kapitel beskrivs varje indikator. I denna beskrivning finns också förslag till mål för indikatorer nummer ett, två, fyra, fem och sex. För några av indikatorerna fanns redan mål fastställda i den nationella strategin för att stärka brandskydd för den enskilda människan. För indikatorer nummer tre och nio föreslås att mål sätts då det samlats data under några år och det därmed finns kunskap om nuläget. Målen har satts utifrån den samlade kunskapen och erfarenheten som finns i arbetsgruppen och med tanke på att målen ska vara möjliga att nå inom uppsatt tid. Det är mycket möjligt att målen kan komma att behöva förändras eller rättas till då det gått en tid och indikatorer och målsättningar utvärderas.

3. Indikatorförslag

1. Förekomst av fungerande brandvarnare

Samband med strategin

Andelen fungerande brandvarnare och brandskyddsutrustning i bostäder ska öka.

Mått

- a. Andel hushåll med fungerande brandvarnare.
- b. Andel av dokumenterade bostadsbränder där brandvarnare utlöstes.

Definition

- a. Enkätfråga 2010.
”Har du en eller flera brandvarnare i bostaden? Om ja ”Fungerar brandvarnaren/-arna just nu?” I enkät som gick ut 2014 ströks ”just nu” i följdfrågan.
- b. I nuvarande insatsrapport under ”Utrustning avsedd för annan än räddningstjänsten”, ”Brandvarnare fanns” om ja ”Fungerade”.
I nya insatsrapporten föreslås ” Brandvarnare fanns i anslutning till brandens startutrymme” med följdfråga ” Brandvarnaren utlöstes”.

Plats i programteorin

Resurs på enskild nivå. Åtgärd för att begränsa olyckan.

Motiv

2 kap. 2 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO.

SRVFS 2007:1 Räddningsverkets allmänna råd och kommentarer om brandvarnare i bostäder.

Enligt Jaldell (2011) är det samhällsekonomiskt lönsamt med en höjd andel brandvarnare i en- och flerbostadshus.

Sedan Boverkets byggregler, BFS 1993:57 med ändringar t.o.m. BFS 1998:38, och efterföljande versioner ska nybyggda bostäder förses med anordning för tidig upptäckt och varning i händelse av brand. För bostäder bör det vara brandvarnare.

Datanivå

- a. Nationell nivå och kommunal nivå (finns nu enbart delvis på kommunal nivå).
- b. Nationell och kommunal nivå.

Datainsamling

- a. Via enkäter.
- b. Via insatsrapporten.

Datakvalitet

- a. Finns data från 1997, 2001, 2005, 2010. Ny enkät genomfördes våren 2014. God validitet. Osäkert angående reliabilitet.
- b. Tidsserie sedan 1998. God validitet. Osäkert angående reliabilitet.

Ägare

- a. MSB UL-LÄR.
- b. MSB UL-LÄR.

Strategi

- a. Via enkäter vart tredje-fjärde år.
- b. Kontinuerligt via insatsrapporteringen.

Mål

- a. År 2022 ska 95 procent av hushållen ha fungerande brandvarnare.
- b. Andel av bostadsbränder där brandvarnare utlösts ska öka med 20 procentenheter från 2016 till 2020.

Mätstart

- a. 2010
- b. 2016

Övrigt

Enligt enkäten "Tryggare kan ingen vara" 2010 hade 85 procent av hushållen brandvarnare och 75 procent hade fungerande brandvarnare.

Tidpunkt för uppnått mål, för a, är satt till år 2022 på grund av att vi har mätningar vart fjärde år.

Ett problem med a är att kommunernas ambitionsnivå skiljer sig åt och att inte alla vill ta insamlingskostnaden för den kommunala statistiken.

2. Förekomst av släckredskap

Samband med strategin

Andelen fungerande brandvarnare och brandskyddsutrustning i bostäder ska öka.

Mått

- a. Andel hushåll med handbrandsläckare.
- b. Andel hushåll med brandfilt.

Definition

Enkätfråga 2010 och 2014: "Finns något/några av följande släckredskap i bostaden eller i direkt anslutning till den? a Handbrandsläckare, b. Brandfilt".

Plats i programteorin

Resurs på enskild nivå. Åtgärd för att begränsa olyckan.

Motiv

2 kap. 2 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO.

Enligt Jaldell (2011) är det samhällsekonomiskt lönsamt med en höjd andel handbrandsläckare i alla typer av bostäder.

Datanivå

Nationell nivå och kommunal nivå (finns nu enbart delvis på kommunal nivå).

Datainsamling

Via enkäter.

Datakvalitet

Finns data från 1997, 2001, 2005, 2010. Ny enkät genomfördes våren 2014. God validitet. Osäkert angående reliabilitet.

Ägare

MSB UL-LÄR.

Strategi

Via enkäter vart tredje-fjärde år.

Mål

År 2022 ska 75 procent av hushållen ha tillgång till handbrandsläckare.

Mätstart

2010

Övrigt

Enligt enkäten "Tryggare kan ingen vara" 2010 hade totalt 50 procent av hushållen tillgång till handbrandsläckare. Skillnaden i tillgång till handbrandsläckare mellan boende i flerbostadshus och småhus är stor. I flerbostadshus är tillgången till handbrandsläckare betydligt lägre än i småhus. Att ha tillgång till släckutrustning i sitt boende är viktigt för att man ska kunna göra ett snabbt ingripande, oavsett boendeform. Arbetet med att stärka brandskyddet för enskilda kan i det här sammanhanget därför inte ensidigt riktas mot den ena eller andra boendeformen. Målsättningen ovan (75 procent)

är lägre än den faktiska andelen småhus där det finns handbrandsläckare - men det innebär inte att denna andel ska bli lägre, det sammanlagda värdet för både småhus och flerbostadshus ska nå målsättningen, dit är det i nuläget en bra bit.

Tidpunkt för uppnått mål är satt till år 2022 på grund av att vi har mätningar vart fjärde år.

Ett problem är att kommunernas ambitionsnivå skiljer sig åt och att inte alla vill ta insamlingskostnaden för den kommunala statistiken.

3. Agerande vid brand i bostad

Samband med strategin

Medvetenheten hos enskilda om brandrisker och hur man ska agera i händelse av brand ska öka.

Mått

- a. Mäns och kvinnors agerande vid brand.
- b. Agerande vid brand vid dokumenterade bostadsbränder.

Definition

a. Till personer som anmält brandskada till försäkringsbolag ställs en fråga om agerande vid brand. Om svaret är ja ska följande alternativ finnas:

- a. Varnat
- b. Räddat liv
- c. Släckt branden
- d. Begränsat branden

Indikatorn ska kunna brytas ner på kön och ålder.

b. I nya insatsrapporten under "Innan räddningstjänstens ankomst" ställs frågan:

- A. Utförde någon en släckinsats innan räddningstjänstens ankomst?. Om svaret är ja finns alternativen:
 - a. Kastrullock eller motsvarande.
 - b. Brandfilt, blöt handduk eller motsvarande.
 - c. Handbrandsläckare.
 - d. Hink (eller motsvarande) med vatten.
 - e. Ställde det som brann i diskho eller handfat och spolade med vatten.
 - f. Inomhusbrandpost.
 - g. Vattenslang eller annan slang.
 - h. Lämpade eller slängde ut det som brann.
 - i. Annat, ange:
 - j. Gick inte att bedöma.
- B. Utförde någon livräddande åtgärder innan räddningstjänstens ankomst?
- C. Utförde någon andra skadebegränsande åtgärder innan räddningstjänstens ankomst?

I dagsläget finns inte förslaget att ta in information om den som agerat vilket innebär att indikatorn inte kommer kunna brytas ner på kön.

Plats i programteorin

Prestation på enskild nivå. Åtgärder för att begränsa olyckan.

Motiv

2 kap. 1-2 §§ lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO.

Proposition 2002/03:119, s. 34 "Det måste bli färre som dör, färre som skadas och mindre som förstörs".

Proposition 2013/14:144, s. 54 "Regeringen anser att arbetet enligt den nationella strategin för att stärka brandskyddet genom stöd till enskilda bör fortsätta".

Datum
2014-06-12

Diariennr
2013-4818

Datanivå

- a. Nationell nivå.
- b. Nationell och kommunal nivå.

Datainsamling

- a. Via enkät till de som anmält skada till försäkringsbolag.
- b. Via nya insatsrapporten.

Datakvalitet

Nytt mått, går inte att avgöra om den har validitet och är pålitlig.

Ägare

- a. MSB UL-LÄR.
- b. MSB UL-LÄR.

Strategi

- a. Kontinuerligt eller vartannat år.
- b. Kontinuerligt via nya insatsrapporten.

Mål

I nuläget sätts inte något mål för indikatorn men det bör sättas ett mål senare. I nuläget har vi ingen kunskap om värdet på någon av indikatorerna. Det bör göras en nollmätning.

Mätstart

- a. 2015
- b. 2016

Övrigt

- a. När det gäller definition så behöver begreppen släcka och att begränsa förtydligas för såväl privatperson som räddningstjänstpersonal. De uppgifter Svensk försäkring har är avidentifierade. Information om vem som drabbats av en brand finns endast hos respektive försäkringsbolag. Svensk Försäkring har endast skadekostnaden. Möjligen kan man göra en fördjupad datainsamling hos enskilda försäkringsbolag då det är de som har uppgifter om skadedrabbade och därmed möjligheter att nå individer via enkät. De fyra största försäkringsbolagen täcker cirka 70 procent av marknaden. Förslagsvis skulle MSB kunna göra en enkät som försäkringsbolagen skickar ut till slumpvis utvalda drabbade. Svaren tas emot och sammanställas av MSB med hänvisning till MSB:s statistiksekretess. Motivet är att fånga de bränder där räddningstjänsten inte blivit larmade, så vi vet vilka som lyckats hantera branden på egen hand. Det är viktig data som vi inte har idag och som vi inte vet så mycket om. Via en enkät enligt ovan kommer vi inte att nå de som drabbats av brand men inte är försäkrade.
 - a. kräver fortsatt utredning av/tillsammans med Svensk Försäkring.
 - b. Enligt förslaget till den kommande insatsstatistiken kommer inte uppgiften om agerande att kunna brytas ner på kön eller ålder. Detta baseras på att det

finns en risk att vi skapar svårigheter att få in statistiken då det ökar antalet variabler som måste fyllas i efter en insats.

4. Antal utvecklade bostadsbränder

Samband med strategin

Antalet döda och svårt skadade vid bränder i bostadsmiljö ska minskas med minst en tredjedel till år 2020.

Mått

Antal insatser vid dokumenterade utvecklade bostadsbränder (treårsmedelvärde).

Definition

Från nuvarande insatsrapport används samma definition på "utvecklad" som används i Öppna jämförelser, det vill säga:

Med utvecklad brand avses sådana insatser där det fortfarande brinner när räddningstjänsten anländer eller där branden spridit sig utanför startföremålet. Insatser som tagits bort är:

- Soteld som inte spridit sig.
- Startutrymme skorsten med brandspridning till startföremål eller startutrymme.
- Självslucknade eller släckta mindre brandtillbud.
- Har okänd omfattning eller brandspridning.

Plats i programteorin

Utfall.

Motiv

Proposition 2013/14:144, s. 53 om LSO och sid. 54 om den nationella strategin för att stärka brandskyddet för den enskilda människan.

Proposition 2002/03:119, s. 34 "Det måste bli färre som dör, färre som skadas och mindre som förstörs".

Datanivå

Nationell och kommunal nivå.

Datainsamling

Kontinuerligt via nuvarande och kommande insatsrapporter.

Datakvalitet

Vi förutsätter att med den nya insatsrapporten kommer kvaliteten att bli högre jämfört med tidigare.

Ägare

MSB UL-LÄR.

Strategi

Nya insatsrapporten.

Mål

Till år 2020 ska det ske en minskning av antalet utvecklade bostadsbränder med minst 20 procent baserat på genomsnittet 2008-2010 och gälla för åren 2018-2020.

Mätstart

2010

Övrigt

I förslag till nya insatsrapporten har man ännu inte fastställt alla variabler för brandens omfattning vid ankomst eller dess spridning. Därför kan arbetsgruppen inte ge förslag på vilka kombinationer som ska gälla för indikatorn ”antal utvecklade bostadsbränder”. Samverkan bör ske med SKL och Öppna Jämförelser angående hur indikatorn ska definieras.

År	Treårsmedelvärde
2008-2010	3115
2009-2011	3102
2010-2012	3053
2011-2013	2966

Tabell 1. Antal utvecklade bostadsbränder.

5. Antal omkomna i bostadsbränder

Samband med strategin

Antalet döda och svårt skadade vid bränder i bostadsmiljö ska minskas med minst en tredjedel till år 2020.

Mått

Antal omkomna i bostadsbränder (treårsmedelvärde).
Ålder- och könsfördelad.

Definition

Antal omkomna i bostadsbränder enligt de definitioner och inklusionskriterier som gäller för MSB:s databas för omkomna vid brand eller felaktig förbränning.

Plats i programteorin

Utfall.

Motiv

Proposition 2013/14:144, s. 54 "Regeringen anser att arbetet enligt den nationella strategin för att stärka brandskyddet genom stöd till enskilda bör fortsätta".

Proposition 2002/03:119, s. 34 "Det måste bli färre som dör, färre som skadas och mindre som förstörs".

Datanivå

Nationell nivå.

Datainsamling

MSB:s dödsbrandsrapportering.

Datakvalitet

Tidsserie sedan 1998. God validitet. God reliabilitet.

Ägare

MSB UL-LÄR.

Strategi

Kontinuerligt via MSB:s dödsbrandsrapportering.

Mål

Till år 2020 ska det ske en minskning med minst en tredjedel baserat på genomsnittet 2008-2010 och gälla för åren 2018-2020.

Mätstart

Genomsnitt 2008-2010.

Övrigt

År	Treårsmedelvärde
2008-2010	102
2009-2011	99
2010-2012	94

Tabell 2. Antal döda i bostadsbränder.

6. Antal svårt skadade vid bostadsbränder

Samband med strategin

Antalet döda och svårt skadade vid bränder i bostadsmiljö ska minskas med minst en tredjedel till år 2020.

Mått

Antal svårt skadade per 10 000 invånare.

Ålder- och könsfördelad.

Definition

-

Plats i programteorin

Utfall.

Motiv

Proposition 2013/14:144, s. 53 om LSO och sid. 54 om den nationella strategin för att stärka brandskyddet för den enskilda människan.

Proposition 2002/03:119, s. 34 "Det måste bli färre som dör, färre som skadas och mindre som förstörs".

Datanivå

Nationell nivå. Oklart om det går att presentera på kommunal nivå.

Datainsamling

-

Datakvalitet

-

Ägare

-

Strategi

I dagens läge finns inte data med nog god kvalitet för att användas som indikator. Det pågår ett forskningsprojekt där forskare har för avsikt att göra samma arbete här som med dödsbränder tidigare. Vi bör avvakta resultat från det projektet.

Mål

Den nationella strategin har satt målet att antalet svårt skadade vid bränder i bostadsmiljö ska minskas med minst en tredjedel till år 2020.

Målformuleringen i strategin är svår eftersom vi inte har någon nollmätning. År 2010 när strategin skrevs fanns förhoppningen om att man snabbare hade kunnat lösa personnummerproblematiken.

Mätstart

-

Övrigt

I nya insatsrapporten under ” Uppgifter om skadade personer ” ska personnummer anges samt vårdbehov. Risk finns att räddningstjänsten inte samlar in personnummer vid branden.

Med personnummet i insatsrapporten kan vi följa den skadade via patientregistret och matcha mot bostadsbranden.

Enligt slutenvårdsstatistiken vårdades 641 patienter för brandrelaterad skada under 2010. Endast 282 av dessa kunde matchas med insatsstatistiken (MSB 2012).

7. Kostnad för egendomsskador vid bostadsbränder

Samband med strategin

Den enskildes brandskydd ska stärkas.

Mått

Utbetalade försäkringsersättningar för brandskador (indexerat).

Definition

Vi föreslår att Svensk Försäkring återkommer med förslag på hur indikatorn bör definieras.

Plats i programteorin

Utfall.

Motiv

Proposition 2013/14:144, s. 53 om LSO och sid. 54 om den nationella strategin för att stärka brandskyddet för den enskilda människan.

Proposition 2002/03:119, s. 34 "Det måste bli färre som dör, färre som skadas och mindre som förstörs".

Datanivå

Nationell och kommunal nivå.

Datainsamling

Via Svensk försäkring.

Datakvalitet

-

Ägare

Svensk Försäkring.

Strategi

Via Svensk Försäkrings årliga sammanställning.

Mål

-

Mätstart

2015 (eventuellt retroaktivt från 2010).

Övrigt

Hemförsäkringsersättning för brand är idag 300 miljoner kr.

Vi föreslår att Nationella Samverkansgruppen tillsammans med Svensk försäkring bör utreda hur indikatorn ska formuleras och hur dataförsörjning ska ske.

8. Andel bostäder med eldstäder med brister i brandskyddet

Det pågår arbete på MSB och hos Sveriges Skorstensfejares Riksförbund. Bland annat är en ny databas på gång.

På MSB finns ett pågående projekt under 2014 som ska visa på orsakssamband mellan bostadsbränder och exempelvis tekniska brister vid installation, hur man har eldat och systemfel (eldstaden är inte med i systemet över huvudtaget). Utgångspunkten är alla bränder 2014 och vad som finns i IDA idag. I projektet ingår att titta på omfattning, orsak, startutrymme/föremål, olja/ved/pellets, värmepanna/lokaleldstad, stål eller tegel skorsten samt intervjua sotare och göra kvalitativa värden.

Vi avvaktar med denna indikator tills vi vet mer om vad som kommer ut från ovanstående projekt.

9. Andel kommuner med utvecklat samarbete för att förebygga bostadsbränder

Samband med strategin

Den enskildes brandskydd ska stärkas. En av de åtgärder som föreslås i strategin är att de förvaltningar som förväntas träffa riskutsatta grupper behöver samarbeta mer.

Mått

Antal kommuner med samarbete mellan två eller fler verksamhetsområden för att förebygga bostadsbränder.

Definition

Nytt mått. Bör läggas in som frågor i MSB:s och länsstyrelsernas årsuppföljningen av kommunernas arbete enligt LSO:

Vilken förvaltning i kommunen är det som har huvudansvar för att förebygga bostadsbränder?

Vilka har man ett formaliserat samarbete med för att förebygga bostadsbränder i kommunen?

- a. Annat kommunalt verksamhetsområde, vilka?
- b. Bostadsbolag, allmännytta eller privat
- c. Intresseorganisation, vilka?
- d. Försäkringsbolag
- e. Annan aktör/organisation, vilka?

Plats i programteorin

Verksamhet. Kommunal nivå.

Motiv

3 kap. 1 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO.

Datanivå

Nationell nivå.

Datainsamling

Via MSB:s och länsstyrelsernas årsuppföljningen av kommunernas arbete enligt LSO.

Datakvalitet

God validitet. Osäkert angående reliabilitet.

Ägare

MSB UL-Tillsyn.

Strategi

Via årsuppföljningen över kommunernas arbete enligt LSO som länsstyrelserna genomför tillsammans med MSB.

Mål

Mål bör sättas efter en nollmätning som kan ske antingen via årsrapportering eller en studie. Visionen är att alla kommuner har ett väl utvecklat samarbete.

Mätstart

2014

Övrigt

I senaste ÖJ ställdes en fråga om vilken förvaltning som har huvudansvar för brandskyddsfrågor.

Referenser

- Audit Scotland. (2012). *Performance indicators Scotland. Fire and Rescue services 2010/11*. Hämtad 2012-05-15 från <http://www.audit-scotland.gov.uk/performance/fire/index.php?year=2010>
- Communities and Local Governments. (2009). *Risk Based Performance Measurement in the Fire and Rescue Services. Final Report Fire Research Series 10/2008*. Communities and Local Government, London.
- DSB. (2011). *Arbetsgrupp boligbrannssikkerhet 2010. En gjennomgang av dagens ordninger for informasjon, tilsyn og kontroll med brannssikkerhet i boliger*. DSB Tønsberg.
- Eda kommun. (2011). *Handlingsprogram för skadeförebyggande insatser och räddningstjänst i Eda kommun*.
- ESV 2007:32. *Resultatindikatorer – en idéskrift*
- ESV 2012:41. *Resultatindikatorer*
- Höglandets räddningstjänstförbund. (2012). *Trygghetsbokslut 2011*.
- Jaldell. (2011). *Kostnadsnyttoanalyser och evidens av brandskydd i bostäder - brandvarnare och handbrandsläckare*. MSB 309-11.
- Lancashire Fire and Rescue Service. (2010). *Measuring Progress. April-March 2010*. Combined Fire Authority.
- London Fire Brigade. (2011). *Our performance 2010/2011*
- MSB. (2010). *En nationell strategi för att stärka brandskyddet genom stöd till enskilda. Redovisning av uppdrag (Fö2009/2196/SSK, 2009-11-05)*. MSB diarienummer 2009-14343
- MSB. (2011). *Tryggare kan ingen...? Svenskarnas uppfattning om trygghet och säkerhet*. Publikationsnummer MSB319-11
- MSB. (2012). *Svåra skador och dödsfall till följd av brand. En genomgång av brandskadade i Sverige 2010*. Publikationsnummer MSB441-augusti 2012
- MSB. (2013). *Räddningstjänst i siffror 2012*. Publikationsnummer MSB560
- MSB. (2013). *Projektdirektiv för projektet Indikatorer för ett stärkt brandskydd*. MSB diarienummer 2011-1044
- MSB. (2014). *Räddningstjänstens nya insatsrapport v0.5.0*. Hämtad 2014-04-29 från <http://ida.msb.se/insatsrapporten/>
- National Institute of Standards and Technology. (2012). *Reducing the Risk of Fire in Buildings and Communities: A Strategic Roadmap to Guide and Prioritize Research*. NIST Special Publication 1130

Norrköpings kommun. (2010). Handlingsprogram för skydd mot olyckor

Norrtälje kommun. (2011). *Handlingsprogram Norrtälje kommuns arbete med skydd mot olyckor 2012-2014.*

NOU. (2012). *Trygg hjemme. Brannsikkerhet for utsatte grupper.* Norges offentlige utredninger 2012:4

Räddningstjänsten Sala-Heby. (2010). *Verksamhetsplan 2011 -2013.*
Norrköpings kommun. Antaget av kommunfullmäktige 2010-01-25.

Räddningsverket. (2007). *Förslag till ett system till stöd för uppföljning och utvärdering av skyddet mot olyckor – Projektet SUUS.* Dnr. 100-280-2005

SINTEF NBL. (2011). *Vurdering av brannvesenet. Kvaliteten I brannvesenets brannforebyggande arbeid.* SINTEF Rapportnr NBL A11115

Steering Committee for the Review of Government Service Provision. (2012). *Report on Government Services 2012.* Productivity Commission, Canberra

Södertörns brandförsvarsförbund. (2010). *Förslag på indikatorer för handlingsprogram 2011-2014.*

Svenska studiecentralen. Widd. C. (2000). *Metoder för framtidsdiskussion- i grupp.* Forsbergs Tryckeri Ab, Jakobstad 2000

The Fire Protection Research Foundation. (2008). *Measuring Code Compliance Effectiveness for Fire-Related Portions of Codes.* The Fire Protection Research Foundation, Quincy, MA.

Trafikverket. (2012). *Analysrapport Översyn av etappmål och indikatorer för säkerhet på väg mellan år 2010-2012*

Vision 20/20 National Strategies for Fire Loss Prevention. (2009). *US-Model Performance Measures for Fire Prevention Programs.*

Bilaga 1

Projektdirektiv för projektet *Indikatorer för ett stärkt brandskydd*

Bakgrund

Trafikverket ger årligen ut en rapport om utvecklingen inom trafiksäkerhetsområdet. I rapporten redovisas och analyseras trafiksäkerhetsutvecklingen för det gångna året. Förutom de uppenbara uppgifterna om antalet omkomna och skadade i trafiken redovisas även utfallet för ett antal utpekade indikatorer. Rapporten utgör ett underlag för det arbete som ska leda fram till måluppfyllelsen 2020. Det saknas något liknande inom brandområdet som stöd för visionen och målen i den nationella strategin för stärkt brandskydd för den enskilda människan.

Uppdrag och avgränsning

Nationella samverkansgruppen för brandskyddsfrågor tog på mötet den 15 juni 2011 beslutet att bilda en arbetsgrupp för indikatorer för brandområdet.

Representanter i gruppen är Boverket, Svensk försäkring, SKL, Länsstyrelsen Sörmland, Brandkåren Attunda, Räddningstjänsten Syd, Brandforsk/Brandskyddsföreningen Sverige, Karlstads universitet samt MSB.

Arbetsgruppens uppdrag är att identifiera och föreslå i storleksordningen 8-10 indikatorer som kan användas långsiktigt och följas upp. Arbetsgruppen ska också föreslå ett antal mätbara mål på sikt med anknytning till indikatorerna. Indikatorerna ska om möjligt ge en bild av om brandskyddet för den enskilde har stärkts och om utvecklingen inom brandskyddsområdet går mot de utsatta målen. Omfattningen avgränsas till brandskydd i bostadsmiljö¹. Särskilda boenden för äldre, hotell och så vidare omfattas inte.

Indikatorerna bör hämtas från, men inte nödvändigtvis begränsas till, statistik och data som finns tillgängligt i nuläget hos de organisationer som medverkar men även i den mån gruppen har kännedom om andra uppgifter som kan ha betydelse. Arbetsgruppen behöver inte lösa hur en framtida insamling av data ska bedrivas. I sammanhanget ska också hänsyn tas till att indikatorerna bör vara användbara på lokal nivå. Bränder i bostäder är ett område där det finns kunskapsbrister som på sikt behöver fyllas genom forskning. Under 2013 gjordes därför en tematisk utlysning av forskningsmedel inom detta område för att förbättra kunskapen. Beviljade forskningsprojekt kommer att pågå 2014-2018.

De indikatorer som tas fram ska ses som en preliminär uppsättning av indikatorer utifrån den kunskap som finns idag.

¹ Bostadsmiljö innebär hela huset, det vill säga boendeyta, källare, trapphus och vind.

Redovisning och spridning

Arbetsgruppens resultat ska redovisas skriftligt till den nationella samverkansgruppen. Redovisningen ska innehålla de föreslagna indikatorerna, de identifierade målen, samt vilka datakällor som används. I de fall där uppgifter finns hos andra organisationer eller inte finns tillgängligt i nuläget ska detta redovisas – dock behöver ingen lösning presenteras.

Resultatet kommer att användas i det fortsatta arbetet med uppföljning av utvecklingen inom brandskyddsområdet. Exempelvis kan det presenteras årligen i en rapport, på det sätt Trafikverket presenterar rapporten om utvecklingen inom trafikskadeområdet, och diskuteras i samband med seminarier eller konferenser. Indikatorerna kan också ligga till grund för MSB:s, och förhoppningsvis de övriga medverkande organisationernas, inriktningsarbete.

Senast 15 juni 2014 ska de framtagna indikatorerna redovisas till nationella samverkansgruppen. Delrapportering från projektet sker vid varje möte med Nationella samverkansgruppen, som träffas en gång per termin. När resultaten från den tematiska forskningsutlysningen om bränder i bostäder är klar kan det finnas anledning att se över om de framtagna indikatorerna behöver utvecklas och förändras.

Förankring i den egna organisationen

Deltagare i arbetsgruppen representerar sin organisation och för organisationens talan. Därför förutsätts att deltagaren informerar om de diskussioner som förs och förankrar de beslut som tas i den egna organisationen.

Bilaga 2

Beskrivning av indikatorer

Beteckningen på indikatorn

Beteckningen ska vara kort och kärnfull, men med hjälp av beteckningen ska det vara tydligt vad indikatorn omfattar.

Mått

Hur ser måttet ut som ska användas för indikatorn? Ska en justering för lokala förhållanden göras, och i så fall hur? Ska indikatorn presenteras som en enkel siffra, en kvot, ett procenttal eller på annat sätt?

Definition

Hur lyder den exakta definitionen på måttet? (Om data exempelvis är insamlat i en enkät, hur löd den exakta frågan i enkäten?)

Plats i programteorin

Vilken (eller vilka) delar av programteorin mäts med hjälp av indikatorn? Dessutom preciseras eventuell olyckstyp, berörd grupp, arena eller annan uppdelning.

Motiv

Vilken beslutsrelevans finns för presentation av indikatorn? Lag/förordning, mål/prioritering, och konstaterade evidens/effektsamband. Dessutom ska eventuell felaktig styreffekt anges, samt eventuell annan misstolkning som skulle kunna göras.

Datanivå

Finns data på nationell, kommunal eller annan nivå?

Datainsamling

Hur samlas data in och till vilken kostnad?

Datakvalitet

Finns data över tiden? Hur är det med validiteten och reliabiliteten? Med validitet menar vi hur väl måttet speglar indikatorn. (Vi menar dock inte hur väl indikatorn speglar ett visst mål- Exempelvis kan vi ha en indikator för att handlingsprogram är antaget. Måttet "år antaget handlingsprogram" har då hög validitet. Dock behöver validiteten inte vara hög om vi vill utvärdera ett mål uttryckt som "god säkerhet"). Med reliabilitet menar vi hur bra man lyckats mäta (inkl. också osäkerhet vid stickprovsundersökningar, variation över tiden och mellan kommuner). Vilken skala används för data?

Ägare

Vem är ansvarig för vidareutvecklingen av indikatorn?

Strategi

Hur ska datainsamlingen för indikatorn se ut i framtiden?